

La Pagesia Cristiana

Butlletí agrícola mensual

Se publica la primera semana de cada mes

Any II. || Girona 31 de Agost de 1907 || Núm. 14

La agricultura a n'els seminaris

S' ha repetit moltes vegades la tan sabuda frasa del bisbe Ketteler, campió en Alemanya de la acció catòlica-social: «*Si S. Pau fos d'aquest temps se faria periodista*», paraules que senyalan a n'els catòlics el gran cavall de batalla, la gran arma de que havém de valernos pera lluitar am profit contra la impietat.

Tenint en compte que pera que la propaganda catòlica dongui ópims resultats es indispensable associar a la propaganda la acció catòlica social, seguint aixís les orientacions del gran Papa dels obrers Lleó XIII assenyalades tan concretament en les seues encícliques immortals *Rerum novarum* y *Graves de communi*, crec se pot afegir a la referida frase de Ketteler la següent: *Si S. Pau fos d'aquest temps se faria demócrata-cristiá, catòlic-social*.

Ara bé, la cuestió social tot y regoneixer com a causa principalíssima l' irreligió de les modernes societats no hi ha dubte que se trova intimament relacionada am el problema económic y aquest no pot tenir satisfactoria solució sens contar com a basa la regeneració agrícola. Pera convencers de l' estreta conexió de l' agricultura am la cuestió religiosa y social basta llegir la obra de l' immortal Solari «*Naturaleza y Efectos del Error Agrario en la cuestión social moderna*», y la del sabi salessiá Rnt. P. Ricaldone «*El Clero, la Agricultura y la Cuestión Social*» tal volta el sociolec espanyol més erudit y que més a fons ha estudiat la cuestió social moderna am la sua corresponent relació amb el problema agrícola y económic.

Que el disfrutar am desahogo de tot lo necessari per la vida, adquirit honradament ab el propi trevall, contribueix d' una manera molt efíca a la moralisació, a conservarse religiós, bon cristiá, no crec hi

hagi ningú que ho posi en dubte. Aixís com les grans fortunes fomentan els habits d' ociositat y rodejant als aixís favoresscuts per la fortuna de tota mena de regalos son causa de corrupció, de vici, am tan més fatalíssims resultats quant els exemples de dalt son els que mes influeixen en la conducta dels de baix; de la mateixa manera l' estat de miseria, de pobresa, de necessitat, no diré ja apremiant pro sí aquella que fa viurer entre mitg de la privació de las cosas útils per la vida y á voltes fins necessaries, es un estat molt apropósit per la irreligió, per la degeneració aixís moral com intelectual y fins pel mateix crim. Els obrers inquibits dins les cuadros de las grans fábriques baix el domini d' un amo descregut, metalisat, tirá, trevallant del matí al vespre sens guanyar per atendre sobremment a les necessitats més apremiants de la familia, am lo qual la dona quina missió fora la del ángel de la llar cuidant de la familia y quefers domèstics, se veu obligada a trevallar pera guanyar un jornal complementari al del seu marit, si ja, com succeix en alguns indrets, el trevall de l' home no 's veu postergat pel de la dona quedant aquell sens feyna y omplenant aquesta les fábriques, els obrers, repeteixo, amb aquestes condicions ¿no son materia apropósit per engroxir les files socialistes anihuant en sos cors odi á la burgesía, odi a la societat en general y fins odi al mateix Deu? Y si dels obrers passém a la colla de *golfos*, a la multitud sens ofici ni professió que pululan per les grans ciutats envolcallats en la miseria més extrema ¡quín espectacle més repugnant ens ofereixen de degradació, de immoralitat! Per aixó la Iglesia que ens pot oferir tot un complert sistema d' Economía social procura en primer terme remediare les necessitats de la classe proletaria mitjantsant las institucions socials. Pro si be aquestes institucions, filles d' una sabiduría profunda son molt apropósit pera lluitar á favor de l' obrer contra el tiranic régim capitalista é individualista, han d' anar essent per forsa tan menys eficaces quanta major sia la carestía, la falta general de riquesa, puig que si hi ha ver antagonisme entre els ciutadans y 'ls medis de subsistencia, malgrat totes les institucions socials, es impossible socorrer degudament a la classe proletaria, provehir el seu benestar.

Per aixó l' agricultura en la cuestió social hí entra com un factor principalíssim, apart d' esser la vida del camp, el trevall agrícola, essencialment moralissador, servint també de contrapés al excés d' industrialisme y a les sues funestes conseqüencies.

El profit de l' agricultura no se queda solzament al camp, no es solzament dels agricultors, sinó que, provocant l' abaratament de les

materias de primera necessitat, resulta en profit de l' obrer industrial y de tothom per quant am la baratura s' aixeca el valor de la pesseta.

Remediar la sort de l'agricultura, es doncs, remediar la sort de tots, es intervenir eficazment en la resolució favorable de la cuestió social.

Per aixó el Rnt. P. Ricaldone, en la sua obra ja esmentada, voldria que 'l sacerdot, principalment el destinat á estar frent d'una parroquia rural, fos agricultor, fos agrónom, puig que si ens ficsém en el trist estat de la nostra agricultura podrém observar que la causa principalíssima del seu abatiment es la falta d' instrucció agraria de l' agricultor conreuant d' una manera empírica, expoliadora. El párroco rural, doncs, de millor manera que pot trevallar en favor dels seus pobres feligresos y d' una manera indirecta dels ciutadans tots, es sortirse de les sacristies pera fer veritable acció católica-social, seguint aixís les orientacions assenyalades am l'encíclica *Graves de communi*, es ensenyant al pagés els veritables sistemes de conreu qu' han de ferli més remuneratiu el seu treball guanyantelshi d' aquesta manera la voluntat pera poguelshi salvar després l'ánima. Exemples hi han de parroquies completament indiferentes conquistades a la fé cristiana per párrocos agricultors.

Avuy, atesa la sua migrada assignació, el párroco zelós se trova impossibilitat de remediar com ell votdria les necessitats del seus feligresos, pero si no ho pot fer de una manera directa ho pot fer d'una manera indirecta y encara més profitosa y estable com es la instrucció agrícola. A més d' aixó el párroco agricultor se trova en condicions de poguer agremiar als pagesos fundant sindicats agrícols, caixas rurals de credit y tal volta d' altrás institucions socials encara més profitoses basades en la agricultura y quines benéfiques conseqüencies econòmiques-socials son impossibles de calcular.

Pro per a tot aixó es indispensable qu' el párroco estiga fonamentat en instrucció agrícola, que comprega la sua importancia y el nexa de la mateixa am la cuestió social y religiosa. Per aquest motiu si mal no recordo en el seminari de Madrit el seu Il·lm. Sr. Bisbe tingué el bon acert de pasarhi una assignatura d' agricultura y de economia social, ciencias d' actualitat é importancia incalculable pels interessos religiosos. Si el clero á la bretxa sempre ha de trevallar eficazment dintre les condicions peculiars del actual período històric, es a mon semblar evident del tot indispensable que ja surti dels seminaris imbuït de la necessitat que pels interessos religiosos té de fer vera acció católica-social y de la necessitat indispensable que pera aixó hi ha de la agricultura com del seu solit pedestal, de la sua basa ferma, agricul-

tura quina part teórica, quins principis científics, únics que fan falta als pagesos puig que 'ls practics ja els coneixen, son els que a mon semblar s' haurían d' estudiar en els seminaris.

JOAN TORRENT

CONVERSAS RURALS

d' un Mestre ab sos deixebles

EL CONREU

No 'm vaig equivocar al pressentir que las prácticas agrícolas que anavan a ensajar us servirían de nou estimul pera ser més puntuals a estudi y no fer faltas.

Avuy perque ahir us vaig anunciar que vindríam a guaytar aquest hort que 'ns ha de servir d' escola práctica, veig ab gust que apenas n' hi falta un.

—Sí, falta 'n Nasi que ha anat ab el seu pare a veurer el remat a montanya.

—Veyeu, aquí teniu un motiu justificat per faltar una que altre vegada a classe; ja per acompanyar en un llarch viatge al pare, ja també per apendre al seu costat lo tocant a remedaría, que es una font no petita d' ingressos pel agricultor.

—Senyor Mestre; jo 'm pensava que veníam aquí a apendre quelcom sobre labors agrícolas y veig que estém divagant per las serraldas de Vilallonga y Setcasas, ahont pasturan els remats.

—Tens rahó, Lluiset; y mirá tú y 'ls altres de no venir més ab interrupcions; que encara que útils alguna vegada, ens apartan del objecte principal.

L' objecte primordial que aquí 'ns ha portat es que veyeu per vostres ulls l' estat del tros de terra que 'l molt digne Ajuntament d' aquest poble ha destinat a *hort-escola* y aquí sobre 'l terreno ideyar las labors que convé ferhi antes de la sembra.

—¿Vol que hi digui la meva, Sr. Mestre?

—Sí, pots dir tú Jordi; que hi sols tocar en las cosas y podeu dir tots lo que us sembli.

—No, no, Sr. Mestre, que no acabariam may, y aixó més que una conversa d' escola, semblaría un *mitín* escolar; que parli en Jordi per tots, y 'ls demás... xitón.

—Just.

—Donchs lo que dich es que havent de servir d' hort-escola, algunas cosas d' aquí no podrán pas tenir aplicació afora, en una casa de pagés. Volem sembrar blat per exemple, ¿cóm ferém las operacions preparatorias usuals de la sementera aquí ahont ab prou feyna s' hi pot girar un prey de bous?

—Del mateix modo, estimat Jordi, que las fan per tot arreu: ab la fanga, arada comú o arada de desfondo.

Vaig a explicarvos perque aixó forma l' essencial de la llissó d' avuy.

Que 's pot conreuar molt bé ab fanga tots n' esteu convensuts, perque es la eyna dels horts que la veyeu usar tots els días y hasta més de un de vosaltres la deu sapiguer manejar. No te altre inconvenient sino que la feyna surt un xich cara y per consegüent no s' pot aconsellar no més que pels petits y esmerats cultius; es ab una paraula la eyna dels horts, y ab ella s' hi pot conreuar molt bé aquest hort escola.

Aném a la arada usual. La labor que fa es bastant bona, sobre tot si 's conta ab una bona junta de bous, mulas o lo que siguin; pero no arriba de lluny a la de la fanga remoguín la terra, del sol de la rega y millor encara que tirin la terra al cim de la que capgira la arada: aquesta segona operació, auxiliar de la primera, sol ser de grants resultats y surt relativament económic a lo menos per ferne un trosset cada any els pagesos de mitjá estament.

La arada de desfondo es l' instrument del pervenir, y mentres no 's conti ab éll las operacions de roturació surtirán anti-económicas. Ja enteneu que són aquestas aradas d' aquellas que en general van ab rodas, com las haureu vist pintadas, y que van més fondo que las altres, necessitantse ordinariament dos preys de bous, mulas etc., per arrastrarlas, si es que no marxan ab vapor, com n' he vist a Italia.

Ab unas y altres d' aquestas aradas podém llaurar el nostre hort, gracias al interés que per la escola 's pren el propietari colindant, qui generosament s' ha ofert a fer las operacions agrícolas a seguida de las sevas; per lo tant si éll llaura ab una arada de nova invenció la sua finca, ab la mateixa se roturará aquest *hort escola*.

—Aixó mereix tots els aplausos, com els enviém al senyor propietari ab tota la efusió de nostre cor.

CREU Y ARADA

Escrich baix la influencia d' una d' aquellas impresions que tornen la alegría al cor, y ressucitan energías que estavan com adormidas entre la classe agrícola per causa de la forta sequía.

¡La ciencia, el progrés! paraulas vanas si las separém de la Creu.

Era el quince del prop passat Àgost; els camps si bé que rublerts de viandas, comensavan a presentar e trist espectacle d' un vast desert, brusit pels raigs solars.

Aviat d' aquellas tan falagueras esperansas que feyan concebir una anyada d' estiuatjes abundosa y plena, no 'n restará més que un petit bri, el suficient per conservar l' home de fe la confiansa en el auxili del Cel.

Hi han algunas festas a que 'l home del camp els regoneix una virtut especial pera fer devallar sobre la terra gracias temporals: d' aquestas n' es una proba 'l ditxo que corre entre 'ls pagesos «San Jaume, destapa la carbassa.» També n' es una d' aquestas bonas diadas en que 'ls pagesos tenen gran confiansa, la Mare de Deu de Agost, y precisament s' havia notat enguany entre la classe agrícola de nostra encontrada un com felís despertar y una santa competencia en celebrar la Festa ab senyaladas mostrars de pietat y relligió.

El día s' havia alsat bonich y seré y si bé alguns nuvols entranyinavan el firmament; eran élls tan poch, y tan ardorosos els raigs de sol del días anteriors, que cap ó ben mesquina esperansa podían fer concebir de próxima pluja. No obstant un pagés a qui tothom regoneix una competencia especial en el art de la terra, y que, siga dit de banda, si l' amo ho entengués com éll ja hauría ensajat en la sua finca 'l portentós sistema Solari, aquet pagés dich, me deya antes d' entrar en la Misa Major a hora en que no 's podía pronosticar pas pluja en el mateix día: «si es que hem de tenir pluja, es avuy que ha de plourer» y enseguida fent comentaris sobre la trascendencia d' una ploguda a tal hora y conjuntura va afegir: «si are plogués, els pagesos seríam ríchs.»

* * *

La ploguda bona y abundant, gracias a Deu sían dadas, va venir á las 8 del vespre del mateix día de la Mare de Deu. Algúns grans de pedra llansats ab gran verinó varen com recordar als homes de que si Deu es bondadós es també justicier y que si l' ofenen ab profanar la festa, blasfemias y altres desordes, pot pendre revanja de las sevas

malífetas en qualsevol moment, com vulgui y hasta 'l grau que vulgui; pero 'l prevaleixer la aigua benéfica de pluja sobre 'ls quatre grans de pedra que varen caurer, ens declarava que en aquella diada l' amor de María havia prevaescut sobre la justícia del seu Fill.

La confiança d' aquell pagés no havia sigut endavadas.

Y are 'ls pagesos d' aquestas encontradas serán richs; axís ho declarava 'l sobredit pagés. Mes que richs jo que crech que s' ha de dir que tindrán *un any rich*; aquesta es la pura veritat, porque després d' una magnífica cullita de blat y un altre de patatas, are tindrán la de blatdemoro que casi equival a una segona cullita de blat, y luego la de mill, panís y altres estiuatjes; en fi un any ple y rich com pochs per aquí s' en recordin.

* * *

Una pregunta als qui volen anar al resorgiment de la agricultura, del país y de la patria sens contar ab la eficacia de la Creu: ¿d' ahont haurá vingut la bona anyada als pagesos d' aquesta terra? No de la química agrícola, no dels avensos moderns per sí sóls; aquestos son el treball del home, son la part ab que deu concorre l' agricultor intelligent en la resolució del problema de la producció; pero la part principal, la que es condició *sine qua non*, estará sempre reservada a Deu.

Veus aquí porque no hi pot haver agricultura próspera sense orientació cristiana; la arada ha de menester de la Creu.

Creu y arada fou la divisa del antichs gremis, y aquesta ha pres per seva LA PAGESÍA CRISTIANA desde 'ls seus principis, y porque hi hagi agricultors que tot y diguentse cristians, se donguin vergonya de llegirla y donarla a llegir a altres per considerar aquesta publicació massa *clerical*, no per aixó havem de cambiar de sistema y orientació.

Infinít es el número dels que no pensan; a nostres favoreixedors las anteriors consideracions els servirán d' estimul pera defensar si es menester en publich LA PAGESÍA CRISTIANA per lo mateix que es eminentment *cristiana*, y recomenarla a amichs y coneguts.

CRONISTA.

Santa María del Collell, Setembre de 1907.

Varia

Declaració.—LA PAGESÍA CRISTIANA sent algunas vegadas necessitat de mostrarse ingénua ab els seus suscriptors, no sí cas de que se la compren-

gui en el mitg de la desfeta del mar revolt de las opinions políticas.

Entenem que hi han causas més sagradas, més trascendentals, de vida ó

mort pera las nacions, y encara que tenen relació ab la política, no son la política y menos la política personal, motiu pel cual entre altres, fugirém sempre de personalismes ó de lo accidental, per atendre 'n lo que es essencial y permanent. *La Relligió*, la *Patria*, aixó es lo permanent; fent agricultura fem patria, y fent agricultura cristiana fem patria y relligió.

Obra negativa.—La *Aurora Social*, en son n.º 16, tot y elogiant els obrers que a l'extranger ab son esfor constant individual y colectiu, saben influir en la cosa pública hasta obtenir notables ventatjas pera la classe com la lley del descans festiu, y vapulejant als espanyols que tot ho esperan dels altres, escriu els següents molt atinats paragrafs:

«Convé que estém atents a la importancia d'aquestos problemes, molt superior a la que pot tenir per nosaltres una qüestió personal, una polémica periodística o una baralla política. No 'ns deixem distreure pels *mirallets d'aloses*, que 'ns posan devant dels ulls els nostres *cassadors*. No siguem tan impresionistes, que preferim llegir una crónica picant y espatarrant de crims y de *Sucesos* (ab lletra majúscula), o matar el temps—¡cóm que no fos molt precios!—

El nostre gran enemich, es aquesta desaprensió, aquesta distracció habitual en que vivim a Espanya, aquest fatalisme que ho espera tot d'un home, d'un ídol, d'un héroe, d'un deu, sens contar ab el sentit comú, ab el judici ilustrat, ab la reflexió serena, ab l'esfor individual y ab l'associació y ab la cooperació y ab la coordinació de tots els esforços de la massa obrera, no convertida, com alguns han pretengut, en un remat de moltóns; sino en un organisme d'homes pensadors, lliures, conscients dels seus drets y dels seus debers.

Aquesta apatía 'ns porta a esperar que tot ho fassin els altres, y sobretot els polítichs, en quals partits abunda tan el tipo del «burgés» disfressat, del

vividor d'ofici, qui, com el remader ó com el traginer, necessita de la *turba*, que obeheix cegament al xiulet imperatiu o al renech egipci que estimula les reates.

Son veritats que no tenen el gust dols, pero les hem de confessar, no les podem negar, porque la conciencia y la experiéncia'ns les están confirmant. Pero; si som homes, aquestes veritats no 'ns han de fer la por que fan les medicines amargues a les dones y als noys.»

A vosaltres van dirigits, obrers del camp, van dirigits també 'ls anteriors molt saludables consells; no feu *obra negativa*, feune de *positiva* que es lo que importa als vostres interessos, als de la Patria y de la Iglesia de que son fills y envers los quals no deixeu de tenir els vostres debers.

LA PAGESÍA CRISTIANA vos hi crida y vos hi porta pel camí de la obra positiva, que ha de ser el de la vostre rehabilitació per medi d'una major cultura y organisació; apreciéula.

Judici imparcial.—A Banyolas la «Lliga de Defensa de la Agricultura, Industria y Comers» acaba de obtenir, segons nostres informes, la aprobació oficial com a societat agrícola. Y com las actuals disposicions legals no consentan haberhi més que una sola associació d'aquesta índole en una mateixa població, tenim que 'l preexistent Sindicat Agrícola, fundat dintre 'l Centre de Catolichs y que no había encara sigut aprobat oficialment, no podrá subsistir com a tal Sindicat.

A ser ingénuos no 'ns ha sorprés la nova, porque quant una Societat, com el Sindicat Agrícola de Banyolas, conta ab tans de medis y no 'ls sab aprofitar pera la realisació dels seus fins de regeneració social, es com un arbre que no dona fruit y ve destinada a enderrocar-se més tart ó més aviat pel seu propi pes.

Aquesta es nostra opinió lliure y imparcial, que alguns ens havían demanat y que no tenim reparo en fer pública.